

תת"ע 2640/06/13 - מדינת ישראל נגד חיה כהן

בית משפט השלום לתעבורה בירושלים

תת"ע 2640-06-13 מדינת ישראל נ' כהן 8.1.14
בפני כב' הסגן נשיא יוסף ריבלין

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

חיה כהן

הנאשמת

הכרעת דין

1. האישום

אי ציות להוראת שוטר שהזדהה בתעודת מינוי משטרתית להציג רשיונות.

2. התשובה לאישום

השוטרים נהגו באופן לא ראוי ולכן לא הבינה כי מדובר בשוטרים.

3. תימצות הראיות

על פי עדויות השוטרים/שוטרי בילוש הנאשמת ביקשה לעקוף הרכב המשטרתית הסמוי בו נסעו בתחום צומת רבדים בית הערבה ואגב כך (ראה תמונה נ/1) כמעט אירעה התאונה. בשל כך חסמה הניידת המשטרתית מסלול נסיעת הנאשמת

ע.ת. 1. **רס"ר ראובן מזרחי** רשם דו"ח תנועה ופירט בו נסיבות האירוע (ת/1). בדו"ח כתב "**פתחתי את החלון, שאלתי את הנהגת "למה את נוהגת כך" זו הגיבה בתנועות מגונות הרימה את יד ימין בתנועת של "סע סע"...."**. לאחר ירד מהניידת, ניגש לצד שמאל של רכב הנאשמת וביקש שתפתח חלון, תוך שהציג תעודת מינוי משטרתית והנאשמת סירבה להזדהות. בשל האמור זימן ע.ת. 1 שוטר תנועה למקום שסייע לו לקבל פרטיה של הנאשמת.

בעדותו בבית משפט ציין ע.ת. 1 כי גם ע.ת. 2 (יוני ישראל) הגיע לרכב הנאשמת, הזדהה 4 פעמים ללא הואיל ובהמשך האירוע צולם (ת/6).

משנדרש לאופן עצירת רכב הנאשמת אמר ע.ת. 1 "**חסמתי אותה. זו התנהגות של בלש. עצרתי, העמדתי את האוטו ולא היתה לה אפשרות להימלט**" (פרוט' עמ' 1 ש' 29-36).

ע.ת. 1 גם טען כי לא הטילו פחד על הנאשמת ואמר כי ניגש לרכב הנאשמת "**כמו אדם נורמטיבי**" תוך שהוסיף "**אולי המראה שלי לא הכי נעים, אבל אני מזדהה". אני הלוק שלי אולי מאיים...**" (פרוט' עמ' 2 ש' 3 ו- 6-7 ופרוט' עמ' 3 ש' 2).

משנשאל ע.ת. 1 אם הסרט צולם לאחר 20 ד' השיב בשלילה (פרוט' 3 ש' 1 ו- 12).

משנשאל ע.ת. 1 אשר למשך האירוע אמר שאפשרי שנמשך כ- 40 דקות (פרוט' עמ' 4 ש' 3-4).

משנשאל ע.ת. 1 אם היו דפיקות חזקות מצידם של השוטרים על רכב הנאשמת השיב בשלילה (פרוט' עמ' 4 ש' 11-9). יש לציין בהקשר כי הוגש בהסכמה דו"ח פעולה של השוטר מאהר עאמר (ת/3) ובן נרשם על ידו שיחתנו עם הנאשמת שהביעה בפני חשש שמא אין מדובר בשוטרים וציין כי טענה שדופקים על רכבה **וכי שמע הנקישות**. עוד ציין כי הנאשמת טענה בפניו כי פוחדת.

ע.ת. 1 אישר בהמשך עדותו כי משהגיע למקום שוטר לבוש מדים מסרה הנאשמת פרטיה (פרוט' עמ' 4 ש' 22).

משנדרש ע.ת. 1 לשאלה האם האירוע היה נמנע לו הנאשמת היתה מודה בטעותה הסביר כי האירוע לא היה מגיע עד כדי רישום דו"ח (פרוט' עמ' 5 ש' 10-17).

ע.ת. 2 סמ"ר יוני ישראל כתב דו"ח (ת/4). לפי הדו"ח ע.ת. 1 יצא מהרכב המשטרתי והזדהה בתעודת שוטר ובתעודת מינוי משטרה וביקש מהנאשמת רישיונות אך הנאשמת לא פתחה חלון רכבה. לכן, ניגש הוא לרכב הנאשמת, חובש כובע בילוש וביקש מהנאשמת מסמכיה, אך הנאשמת התעלמה ושוחחה בפלאפון. בשלב זה החל ע.ת. 3 אלירן חי לצלם האירוע. בהמשך, משפנה שוב לנאשמת היא אמרה לו כי ממתינה לניידת שתגיע למקום ולאחר זמן קצר הגיע שוטר במדים-לו מסרה מסמכיה. בבית משפט ציין גם ע.ת. 2 כי גם שמו אור כחול על הרכב המשטרתי הסמוי וטען כי הנאשמת התעלמה מהם לחלוטין "**היא לא היתה מוכנה לקבל את זה שאנחנו שוטרים**".

ע.ת. 2 שלל כי נהגו באלימות ולדבריו בגלל שהיו ילדים ברכב הנאשמת "**היינו עדינים משאר הפעולות שלנו...**" (פרוט' עמ' 6 ש'...).

ע.ת. 2 גם מאשר כי האירוע יכול ונמשך כ- 40 ד' וגורס כי נהגו כשוטרים תוך שאמר "**אנחנו בלשים לא שוטרים רגילים...**" (פרוט' עמ' 8 ש' 23).

ע.ת. 2 רס"ר אלירן חי כתב דו"ח פעולה (ת/5). בדו"ח ציין כי ע.ת. 1 סימן מהרכב לנאשמת. גם הנאשמת עשתה תנועות וצפרה.

אז ירד ע.ת. 1 לרכב הנאשמת והציג בפניה תעודת מינוי משטרתית. הנאשמת נותרה ברכב ואז ע.ת. 2 ירד לרכב הנאשמת והציג אף הוא תעודת מינוי משטרתית אך הנאשמת סירבה לפתוח החלון ולמסור פרטיה. ע.ת. 2 חבש כובע משטרתית ואז החל הוא (ע.ת. 3) לצלם האירוע. ובנוסף בשלב הנ"ל זומן שוטר "**על מדים**" לזירה -בפניו הזדהתה הנאשמת.

משנדרש ע.ת. 3 לשאלת הדפיקות על הרכב טען שהדבר אינו זכור לו (פרוט' עמ' 11 ש' 8-11).

הנאשמת בעדותה ציינה כי צפרה לרכב המשטרה הסמוי וזאת כדי שישים לב שעוקפת אותו, אז החליט לחסום אותה (ראה התמונה נ/2). ברכב הסבירה הנאשמת היו ילדיה בן 15 ותאומים בני 9. הנאשמת הסבירה כי פחדה מהשוטרים לכן התקשרה למוקד ולכן לא פתחה החלון. משהגיע השוטר במדים המציאה מסמכיה (פרוט' עמ' 13 ש' 10-19).

לדברי הנאשמת לא רק שהשוטרים דפקו על רכבה אלא גם ניסו לפתוח הדלת והסבירה : "**... החזות שלהם מאוד מפחידה... לא יכולתי לדעת מי האנשים האלה ומה יכולים לעשות לי באותה סיטואציה. גם אם מדובר באנשי משטרה הם יכולים להרביץ לי**" (פרוט' עמ' 13 ש' 22-26).

במהלך עדותה הוסיפה הנאשמת והסבירה "**כאשר יוני** (ע.ת. 2) **הציג תעודת מינוי אמרו לי במוקד ששולחים ניידת. לכן המתנתי לניידת שתגיע**" (פרוט' עמ' 14 ש' 26). ובהמשך אמרה : "**גם כאשר הבנתי שמדובר בשוטרים פחדתי מהם...**" והוסיפה "**גם כאשר הוא הציג את התעודה לא יכולתי להאמין שמדובר בשוטרים**" (פרוט' עמ' 14 ש' 31 וראה גם פרוט' עמ' 15 ש' 4).

עדת ההגנה שירה כץ ביססה דבריה על דוא"ל ששלחה לנאשמת בו כתבה, בין היתר, כי הרכב המשטרתית הסמוי חסם באגרסיביות את רכב הנאשמת. בנוסף ציינה כי ע.ת. 1 דפק על חלון רכב הנאשמת והיו עוד שני "**גברים**".

גם עדת ההגנה, בנסיבות אלה, התקשרה למשטרה כי השוטרים התנהגו כבריונים והנאשמת "**נמצאת תחת פחד ואימה**".

במהלך עדותה הוגש תמליל השיחה של עדת ההגנה עם המשטרה (נ/2), ממנו עולה כי הנאשמת חששה לשלומה וכי להתרשמות עדת ההגנה השוטרים נהגו בבריונות.

עדת ההגנה ציינה בעדותה כי אין לה הכרות מוקדמת עם הנאשמת (פרוט' עמ' 18 ש' 32). עוד העידה עדת ההגנה כי כאשר התקשרה למשטרה "**הוא** (ע.ת. 1) **הוציא תעודה אחרי שדפק על החלון והיה איתו עוד מישהו ששם כובע של משטרה ואז אמרתי שאומנם הזדהה כשוטר ולא מתנהג כמו אחד כזה**" (פרוט' עמ' 19 ש' 11). עדת ההגנה העידה כי הנאשמת "**קפאה**" (פרוט' עמ' 19 ש' 18) וכי גם לה הנאשמת חששה לפתוח החלון עד שהגיע השוטר במדים (פרוט' עמ' 19 ש' 27). לדברי עדת ההגנה גם לה לקח זמן להבין שמדובר בשוטרים בשל התנהגות הבריונות של השוטרים.

סרט הצילום תואר בפרוט' עמ' 5 ש' 19-24 וממנו עולה כי תחילת האירוע לא צולמה ואולם ע.ת. 2 נראה כאשר מציג לנאשמת תעודת מינוי והנאשמת התעלמה.

- מדובר בשוטרי בילוש. כפי שהגדיר זאת ע.ת. 1 והם רגילים "לעבוד" עם עבריינים ולא אנשים "מן השורה" (פרוט' עמ' 6 ש' 27-30).
- סביר כי לו היה האירוע מנוהל על ידי שוטרי תנועה מקצועיים לא היה מגיע לכדי הסתגרות הנאשמת ברכבה כהגדרת עדת ההגנה "קפאה". שוטר תנועה בנסיבות יכול היה גם להסתפק ברישום מספר הרכב ולרשום דו"ח לאחר מכן.
- השתכנעתי, לאור דברי עדת ההגנה שהינה עדה אובייקטיבית, כי השוטרים נהגו בקשיחות ובלשונה "התנהגות בריונית ומאיימת".
- הנאשמת היתה עם שלושה ילדים ברכב וסביר שתחוש, בנסיבות שהיו, מאויימת.
- עם זאת אין ספק (והדבר גם עולה מהסרט שהנציח את האירוע) כי בשלב מסוים הציגו השוטרים תעודות מינוי וע.ת. 2 גם חבש כובע משטרתו ואף הופעל אור כחול מהבהב ובכל זאת הנאשמת סירבה להזדהות.
- למעשה טענות הנאשמת נופלות במסגרת "טעות במצב דברים" שכן גם לאחר שהזדהו השוטרים כשוטרים עדיין לא האמינה כי אכן מדובר בשוטרים בשל התנהגותם וחששה לשלומם.
- סייג "טעות במצב דברים" קבוע בסעיף 34 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין") הסעיף קובע כי:

"(א) העושה מעשה בדמותו מצב דברים שאינו קיים, לא יישא באחריות פלילית אלא במידה שהיה נושא בה אילו היה המצב לאמיתו כפי שדימה אותו.
(ב) סעיף קטן (א) יחול גם על עבירת רשלנות, ובלבד שהטעות היתה סבירה, ועל עבירה של אחריות קפידה בכפוף לאמור בסעיף 22(ב)"

סעיף 22(ב) לחוק העונשין קובע:

"לא יישא אדם באחריות לפי סעיף זה אם נהג ללא מחשבה פלילית וללא רשלנות ועשה כל שניתן למנוע את העבירה; הטוען טענה כאמור - עליו הראיה."

- סעיף 23(א) לתקנות התעבורה בו קבועה עבירת אי ציות להוראות שוטר הינו סעיף אחריות קפידה [ראה הדיון בהרחבה בת"ת (אשד') 5037/03 מדינת ישראל נ ג דשטיין, לא פורסם (מיום 19.10.03)].

לפיכך על הנאשמת מוטל להוכיח כי לפי הוראות סעיף 22(ב) לחוק העונשין כי נהגה "ללא מחשבה פלילית וללא רשלנות" ועשתה "כל שניתן למנוע את העבירה".

הכנות והסבירות של הטעות הוסרו מסעיף "טעות במצב הדברים" הקודם לתיקון 39 לחוק העונשין, אך הם נותרו כאינדיקטורים להוכחת הרלוונטיות של סייג "טעות במצב דברים" (ראה י.קדמי, **הדין בפלילים**, מהדורה מעודכנת, תשס"ה - 2004, חלק ראשון, עמ' 560 ואילך). הדברים מקבלים משנה תוקף בפרט לתחולת הסייג במקרים של עבירה מסוג אחריות קפידה שבה נדרש כי הטעות היא ללא מחשבה פלילית ואינה בגדר רשלנות - דהיינו הטעות כנה וסבירה.

בעניין דנן הוכיחה הנאשמת כי לא התרשלה ואי זיהוי השוטרים הינו כן וסביר בנסיבות העניין. המדובר בשוטרי בילוש שנהגו כלפי הנאשמת בבריונות ובתקיפות שלא התאימה לנסיבות כלל. משכך פנתה הנאשמת למשטרה. לטעמי אין ספק כי לו היתה סבורה כי מדובר בשוטרים לא היתה פונה למשטרה, עצם המעשה מצביע על כך שלא סברה שמדובר בשוטרים - ומכאן שהטעות הינה כנה.

גם עדת ההגנה שירה כץ, שכאמור הינה נייטרלית והזדמנה למקום, הבחינה בהתנהלות השוטרים ואף היא עצמה התקשתה להאמין כי מדובר בשוטרים בשל התנהלותם הבריונית. העובדה שהיא כמו הנאשמת התקשרה גם למשטרה ולא האמינה כי המדובר בשוטרים מחזקת את גרסת הנאשמת ומוכיחה כי טעותה היתה כנה וסבירה וכי לא התרשלה.

באשר לדרישה השניה של סעיף 22(ב) לחוק העונשין. אין רלוונטיות רבה לשאלה אם עשתה הנאשמת ככל יכולתה כדי למנוע את העבירה. עם זאת יצוין כי לבסוף כשהגיעה ניידת למקום לבקשת עדת ההגנה הזדהתה בפני השוטרים.

משכך אני קובע כי לנאשמת עומד סייג טעות במצב דברים ומשכך אני מזכה אותה מהעבירה שיוחסה לה.

ניתנה היום, ז' שבט תשע"ד, 08 ינואר 2014, במעמד ב"כ המאשימה עו"ד לילך ניסן וב"כ הנאשמת עו"ד יהושע לוי.

חתימה